

I. DİN HİZMETLERİ SEMPOZYUMU

(3-4 KASIM 2007)

CİLT 2

Diyaret İşleri Başkanlığı Yayınları: 763
İlmi Eserler: 124

•
I. Din Hizmetleri Sempozyumu

•
Editör: Dr. Mehmet BULUT

•
Grafik-Tasarım: Cevdet DOĞAN

•
Baskı: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi
Ostim Ömek Sanayi Sitesi 1. Cad. 358. Sk. No: 11 06370 Yenimahalle/ANKARA

•
Kasım 2008, ANKARA

•
2008-06-Y-0003-763
ISBN 978-975-19-4374-3 (tk. No)
978-975-19-4379-8 (2. c)

•
© Diyanet İşleri Başkanlığı

•
İletişim Adresi
Eskişehir Yolu 9. Km. Çankaya/ANKARA
Tel: 0312 295 72 94 – Faks: 0312 284 72 88
diniyayinlar@diyanet.gov.tr

Medyada Din Hizmetleri ve Dinî Danışmanlık

Vehbi AKŞİT*

Giriş

Bugün farklı yorum ve değerlendirmelere açık ya da ancak uzman kişilerin içinden çıkabileceği bir kısım teknik ve ayrıntılı konuların ilahiyatçılar tarafından medyada geniş halk kesimleri önünde tartışılmasının kafa karıştırıcı, şüphe uyandırıcı, güven azaltıcı bir etki meydana getirdiği de bir gerçektir. Bu bakımdan ilim adamlarımızın öncelikle kendi aralarında uzlaşmaları gereken meseleleri halkın huzuruna taşımamaları, hem kendilerinin saygınlığı hem de samimi bir dinî yöneliş içerisindeki kişilerin ruhî ve mânevî sağlıkları açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca dinî inanç ve değerlere art niyetle yaklaşan kimselerin haksız tenkit ve karalamalarının da önüne geçilmiş olur.¹

Özellikle ulusal ve mahalli medya, gerek televizyon, radyo ve gerekse gazete ve son zamanlarda oldukça yaygınlaşan internet medyasında dinî konularda uzman kişilere ihtiyaç vardır. Büyük gazetelerin zaman zaman attıkları manşetlerde, dinî bilgiden yoksun olarak, inanan insanları rencide eden başlıklar attığı görülmüştür.

Kurban Bayramı sebebiyle, önceki yıllarda Suudi Arabistan'da hac vazifesini yerine getiren hacı kardeşlerimizin intikalleri için Türkiye'den kiralanan otobüsler sebebiyle, Türkiye'de bayram seferleri konusunda otobüslerin azlığından şikâyet edilirken, "Bu sene hac mevsiminin Kurban bayramına rastlaması" sebebiyle atılan başlıklar, medyada dinî konularda bilgili ve uzman ilahiyatçılara ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Basının ilahiyat ya da dinî konular danışmanı istihdam etmesi halinde en azın-

* Kütahya Müftülüğü Kur'an Kursları Müdürü.

¹ Hayati Hökekleli, "Din Hizmetlerinde Yöntem ve Verimlilik", *Günümüz İletişim Teknikleri ve Dini İletişim*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Derleyen: Hayrullah Köken, Ankara 2006, s.215-216.

dan bu tür cahilce manşetlerin atılmasına engel olacaktır.

Falanca kişinin cenaze namazı kılındı haberini verirken, bir caminin avlusunda secdeye giden cemaatin resminin basılması, haberi yapan kişinin cenaze namazı ile normal namaz arasındaki farkı ayırt edebilecek kadar dinî bilgisinin olmadığını ortaya koymaktadır.

Yine, “falanca caminin müftüsü”, “falanca caminin vaizi” gibi teknik olarak doğru olmayan tabirlerin, vaaz yapılan mekânın kürsü olduğunu bilmeden, “hoca kubbeden yaptığı vaazda” gibi tabirlerin veya “hocanın hutbeden verdiği vaazda” gibi yanlış ifadelerin kullanılması zaman zaman görülmektedir. Büyük medya kuruluşlarında dinî danışman veya müşavir istihdamıyla bu tür hataların önüne önemli ölçüde geçilebilir.

2007 Ramazan ayında Kütahya’da yayın yapan bir mahalli televizyonda, dinî sohbet programını izlerken, programa katılan emekli bir imam-hatibin ağzından duyduğum sözler de aslında bu işlerin ehil insanlara verilmesinin ne kadar elzem olduğunu bana bir kez daha hatırlattı.

Programı sunan kişi, müslüman olarak dünyaya gelen bizlerin ne kadar bahtiyar olduğunu, ancak müslüman olmayan yahudi, hıristiyan ve mecusilerin de inşallah müslüman olmaları halinde huzura kavuşacağını söyledi. Programa katılan emekli din görevlisi, çok büyük bir bilgiyi aktarıncasına şunları söyledi: “Hıristiyan ve yahudilerin müslüman olabilmesi için kelime-i şهادet getirmeleri yeterli. Ancak mecusilerin müslüman olabilmesi için iki din değiştirmesi gerekir. Ancak o zaman müslüman olabilirler.” Bunun üzerine sunucunun “Sayın hocam, yani müslüman olmak için ‘Eşhedü enlâ ilâhe illallah ve eşhedü enne muhammeden abdühü ve rasülühü’ demesi mecusiler için yeterli olmuyor mu? Bak ben bunu bilmiyordum” demesini hiç unutmuyorum. Daha sonra bu programa katılan emekli din görevlisi ile yaptığım görüşmede, söylemiş olduğu sözün kaynağını sorduğumda, “Vallahi; müdür bey, ben de bilmiyorum, bir sohbetle böyle duymuştum” demekle yetindi.

Ulusal ve mahalli basında köşe yazarı olarak İslâm’ı anlatabilmek, bu konuda makaleler, yazılar yazmak aslında kişisel maharet isteyen bir özelliktir. Diyanet İşleri Başkanlığımıza ve Din Hizmetleri Dairesi Başkanlığı’na bu konuda büyük görevler düştüğüne inanıyorum.

Her ilde dinî konularda kabiliyetli, televizyon, radyo programları yapabilen, kitleleri peşinden sürükleyebilen, mahalli gazetelerde özellikle Cuma günleri cuma sohbeti şeklinde yazılar yazabilecek, hatta imkânlar elverdiğinde mahalli gazete için, Cuma sayfası, Ramazan sayfası hazırlayabilecek elemanlara ihtiyaç vardır. Bu konuda Diyanet İşleri Başkanlığı hizmet içi eğitim kursları düzenleyebilir. Konunun uzmanları tarafından verilecek dersler ile yetişmiş İlahiyat Fakültesi mezunu müftü, müftü yardımcısı, müdür ve vaizlerin bu konularda görev almaları önem taşımaktadır. Müftülüklerde basın ve halkla ilişkilerden sorumlu bir eleman istihdamın gerekli olduğunu düşünüyorum.

Medyada Ramazan Programları

Ramazan ayı münasebetiyle, il ve ilçe müftülükleri, camilerimizde en iyi şekilde uygulanmak üzere vaaz ve irşad programları, mukabele programları hazırlamaktadır. Halktan gelen ramazan, oruç, zekât, fitir sadakası gibi konulardaki sorulara cevap verebilecek uzman görevliler müftülüklerin fetva hatlarında görevlendirilmektedir.

Bunun yanında ramazan ayı boyunca yazılı ve görsel medya tarafından düzenlenen dinî programlar için il ve ilçe müftülüklerinden eleman talep edilmektedir. İlgili mevzuat gereği bu talepler, müftülüklerde görüşülüp, eğer bu konuda program yapabilecek etkili ve yetenekli kişiler varsa, medyaya yardımcı olunmakta, valilik veya kaymakamlıklarca alınan onaylar ile görevlendirmeler yapılmaktadır.

Hiç şüphesiz, bir başka programda dinî bir konu ele alınarak din adamlarınca işlenecek olursa, bu da “dinî konuşma” olur. Dinî ilimler konusunda belli bir yetişmişlik düzeyinde olmayan kişilerin dinî konularda yapacakları konuşmalar “dinî konuşma” sayılmaz. Tabii olarak, dinî muhteva ve esaslardan yoksun konuşmalar, din adamları tarafından yapılmış olsa bile “dinî konuşma” olmaz.

Dinî hitabetin, dinleyicisi en çok ve pek çeşitli olan türünü Radyo-TV’lerdeki dinî konuşmalar oluşturmaktadır. Bu sebeple, Radyo-TV konuşmaları büyük önem arz etmektedir.²

Çoğu saatlerini radyo dinlemek veya televizyon seyretmekle geçiren günümüz insanlarına medya imkânları ölçüsünde dinî gerçekleri ulaştırmak, hizmeti topluma yaygınlaştırmak demektir. Bu yüzden bu imkândan en iyi şekilde faydalanmak gerekir.³

İşte, Ramazan ayı veya mübarek gün ve gecelerde düzenlenen sohbet ve mevlid programlarında konuşma yapmak ve dua etmek üzere görevlendirilen kişilere rehberlik edecek örnek konuşma metinlerinin ve dua örneklerinin Diyanet İşleri Başkanlığı internet sitesinde yer alması faydalı olacaktır.

Diyanet İşleri Başkanlığı’nın internet sitesinde TRT-1, TRT GAP ve TRT-4’te yayınlanan “İslâm’ın Aydınlığında” isimli programın görüntülerinin yer alması, örneklik açısından çok isabetli olmuştur. Aynı şekilde, radyo programlarının da ses kayıtlarının ve metinlerinin olmasında büyük yarar vardır.

Son yıllarda ulusal alanda yayın yapan TV’lerde, Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı Doç. Dr. Nihat Hatipoğlu’nun farklı ve kendine özgü üslupla sunduğu “Dosta Doğru” isimli programlar, halk tarafından büyük beğeni kazanmaktadır. Yine 2007 Ramazan ayı münasebetiyle, basın ve medyada hazırlanan Ramazan ayı programları ile Ramazan sayfalarının da yine uzman kişilerce hazırlanmasına özen gösterilmesi takdire şayan bir hizmet olmuştur.

² İsmail Lütfi Çakan, *a.g.e.*, s. 95.

³ İsmail Lütfi Çakan, *a.g.e.*, s. 95.

Ramazan ayında medyada sunulan bu hizmetlerin sadece bir ay sınırlı olması, 11 ay boyunca bazı TV ve radyolar haricinde dinî konularda program yapılmaması da son derece üzüntü vericidir. Ancak, milletimizin büyük değer verdiği Ramazan ayı gibi kutsal ve Kur'an'ın indirildiği mübarek mevsimi, dolu dolu yaşamının yolu, yazılı ve görsel medyayı, dinî konularda uzman, kültürlü kişiler tarafından kullanılmasını sağlamaktır.

Bu konuda ne yapılabilir? Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, dinî programlar konusunda kabiliyeti olan uzman kişileri basında, televizyonda, radyoda daha verimli hale getirebilmek için, bu konuda tecrübeli ve profesyonel bir eğitimle eğitmelidir. Her ilde en azından üç kişiyi veya ilde bulunan TV, radyo, basın yayın organlarının sayısına göre, bu konuda istekli, arzulu olan görevlileri eğitmeli, bu eğitimi alan kişiler de buldukları ilde görev alabilecek kişileri eğitmelidir.

Vaaz ve Konuşma Metinlerinin Kaynağı

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2005 yılı Ramazan ayında il ve ilçe müftülüklerine gönderdiği Ramazan Ayı Vaaz Projesi, vaaz ve irşad programlarında etkili olmuştur. Daha sonra bu proje içinde yer alan 52 konunun "Kürsüden Öğütler 52 Konuda Vaaz Örnekleri"⁴ adıyla kitaplaştırması büyük bir boşluğu doldurmuştur.

Ramazan ve diğer mübarek gün ve gecelerde yapılacak konuşmalara kaynak oluşturmak üzere "Kürsüden Öğütler" gibi adlarla örnek metinlerden oluşan kitaplar yayınlanmasını faydalı görüyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığı camilerden yapılan vaazların metinlerini, var ise ses kayıtlarını veya görüntülerini, müftülüklerden bir yazı ile istemeli, uygun olanları, yayınlanmaya değer bulunanları konularına göre tasnif etmelidir.

Hazırlanacak olan bu metinler yine Başkanlığın internet sitesinde yayınlamalı, hatta bir portal haline getirilmeli. Bu konuda kabiliyetli olanların hazırlamış olduğu vaaz ve konuşma metinlerini belge ve dokümanları paylaşımına açması sağlanmalıdır. Türkiye'de 81 ilimizde il müftümüz, il müftü yardımcıları, müdürler, vaizler, vaizeler, din hizmetleri uzmanları görev yapmaktadır. Yine, İlahiyat Fakültesi mezunu hitabet yönünden kabiliyetli kişiler vardır. Bu kişilerden istifade edilerek, bir vaaz portalı, irşad portalı, hitabet portalı oluşturulabilir. Yani vaizlerimiz haftalık vaazlarını hazırlarken, Diyanet İşleri Başkanlığı internet sitesinden istifade etmelidir. Daha önce Diyanet Aylık Dergide yayınlanan vaazlardan, en azından bir vaaz metni konulmalıdır.

Yayınlanacak olan vaaz ve konuşmalar, <http://vaaz.diyabet.gov.tr> <http://hitabet.diyabet.gov.tr>, <http://irsad.diyabet.gov.tr> gibi alt domainler halinde yayınlanmalıdır. Bu vaaz ve irşad sitesine giren bir görevlimiz, çeşitli konularda, farklı kişiler tarafından hazırlanan vaaz metinlerini kolaylıkla bulabilmelidir. Diyanet İşleri Başkanlığı internet sitesinde bir alt kategori olarak başlanmasını düşündüğümüz bu

⁴ Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2006.

internet sitesi uygulaması daha sonra müstakil hâle getirilebilir. Böylece, Başkanlığımızın ilgili personeli bir konuşma yapacağı zaman, başvuracağı bir kaynağa kavuşmuş olur diye düşünüyorum.

Vaazların, dinî gün ve gecelerle özel merasimlerde yapılan konuşmaların, duaların (açılış, karşılama, anma ve veda konuşmaları), radyo ve tv'lerde yapılan sohbetlerin metinlerinin yazılı hale getirilip, özellikle herkesin ulaşabileceği bir internet sitesinde yayınlanması çok büyük bir hizmet olacaktır.

Toplanan bu bilgiler kategorilere ayrılarak, ana başlıklar ve alt başlıklar hâlinde; meselâ, iman, ibadet, siyer, ahlâk ile ilgili vaazlar, mübarek gün ve geceler ile ilgili vaazlar, muhtelif konularla ilgili vaazlar ana bölümleri halinde kategoriler oluşturulabilir. Sonra bunlara bağlı alt başlıklar, alt başlıkların da var ise bir alt başlığı şeklinde yüzlerce, binlerce vaaz ve konuşma metnini oluşturmak mümkün olabilecektir. Hatta bu konuda paylaşıma açık, kontrollü forumlar oluşturmak bile mümkündür.

Bu hizmeti Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Dairesi Başkanlığı üstlenmeli, internet sitesi hazırlama, forum yönetme gibi bilgilere sahip kişiler gerek merkezde gerekse taşrada görevlendirilmelidir.

Elinde meselâ Kurban Bayramı ile ilgili bir adet vaaz metni bulunan kişi, bu sayede aynı konuda belki de onlarca vaaz metnini görebilecek, böylece bulunduğu il ve ilçede vaaz yaparken, radyo ve televizyonlarda konuşma yaparken farklı metinlere ulaşma, bu farklı metinleri görev yaptığı cemaate aktarabilme, anlatabilme imkânına kavuşacaktır.

İnternet Medyası ve İnternet Sitelerinde Dinî Programlar

İnternet, çağdaş insana din hizmeti ulaştırmada geniş imkânlar sunmaktadır. Kendisine ait bilgisayarı bulunan bir kişi, günün ve gecenin her saatinde, hafta sonlarında, tatillerde dinî hizmetlerden faydalanabilecektir. Bireye herhangi bir zaman sınırlaması getirilmeyecektir. Öğrenme yaşı ve konusu bakımından da bir sınırlılık söz konusu değildir. Din eğitimi programlarını izleyen birey, evinde, otelde veya tatilde, kısacası her yerde dinî hizmetlerden yararlanabilir. Öte yandan uzaktan din hizmetlerinden yararlanmak için belli bir yaş sınırlaması veya belli birtakım eğitim kurumlarından mezun olma şartı da aranmamaktadır.⁵

Diyanet İşleri Başkanlığı kurumsal olarak www.diyamet.gov.tr ismi ile internet sitesinden yayın yapmakta, bu site daha çok kurumu tanıtan bilgiler, Mevzuat, Yayınlar, Din Hizmetleri, Kurul Kararları, Dinî Bilgiler, Açıklama ve Duyurular, Linkler ve bunlara bağlı alt başlıklar ile; Kur'an-ı Kerim ve Meali, Kur'an Okumaya Giriş, 40 Hadis, Dinî Sorular, Hac ve Umre, Başkanlık Kütüphanesi, Ziyaretçi Defteri, Üye Kayıt, Diyanet İtranet, Kurum Personel Bilgileri, Namaz Vakitleri; Bilgi Edinme,

⁵ İlhan Yıldız, "Dini Yayıncılıkta İnternet", II. Uluslar Arası Dini Yayınlar Kongresi, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2005, s. 231.

İletişim, Diyanet Webmail gibi başlıklar bulunmaktadır.

Bu sempozyumu düzenleyen Başkanlığımız Din Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ise, Din Hizmetleri bölümünde Dinî Vakitler, Hutbeler, Kutlu Doğum Haftası Etkinlikleri, Engellilere Yönelik Hizmetler, Ramazan Ayı Vaaz ve İrşat Programları alt başlıkları ile yer almaktadır.

Din Hizmetleri Başlığı altında, Örnek Vaazlar-Konuşmalar bölümü eklenebilir veya bir alt domain olarak <http://vaaz.diyamet.gov.tr> şeklinde bir bölüm açılarak, bahsedilen konular buraya konabilir diye düşünüyorum. Sitede yer alan Örnek Vaazlar 1 ve 2 adlı eser de büyük bir boşluğu doldurmaktadır. 120'den fazla vaaz projesini ihtiva eden Ramazan Vaaz Projesi tamamlandığında bir ikinci 52 vaaz metni de yayınlandığında, her hafta Cuma günleri vaaz eden bir vaizin elinde sahih kaynaklara dayalı ve güvenilir bir şekilde hazırlanan vaaz metinleri hazır bir şekilde bulunmuş olacaktır.

Çeşitli kaynak kitaplardan derlenerek, âyet ve hadisler ışığında hazırlanmış güvenilir, uzman kişiler tarafından kontrol edildikten sonra internet sitesine konan bu metinler, mesleği konuşmak olan ve halkı irşad vazifesi ile görevli vaizlerimiz, müftülerimiz için vazgeçilmez bir kaynak haline gelecektir.

Diyanet İşleri Başkanlığı internet sitesinde yer alan hutbeler gibi, yapılan örnek vaazlar, konuşmalar da yayınlandığında takdirde, internetin getirdiği kolaylık ile tüm din görevlileri bu dokümanlara kolayca ulaşacaklardır. Diyanet İşleri Başkanlığı personeli, nerede ve ne zaman olursa olsun, ihtiyaç duyduğu her konuda başvurabileceği bir kaynağa böylece kavuşmuş olacaktır.

www.vehbiaksit.com internet sitemde vaaz ve irşad konusunda örnek bir forum açtım. Arzu edenler bu forumdan istifade edebilir.

Yine hac konusunda www.kutahyamuftulugu.gov.tr/hacforumu adresinde hac ile ilgili irşad hizmetleri konusunda bilgi sahibi olabilir, bilgilerini paylaşabilir.

Teklifler

1. Medyaya düşen görevler: Dinî kavramların yanlış kullanımının önüne geçmek için medya, kendi bünyesinde dinî müşavir, dinî danışman istihdam etmelidir. Bunun alt yapısının da yine Diyanet İşleri Başkanlığı ile koordine edilerek çözülmesi gerekmektedir. Böylece ulu orta, kulaktan duyulan bilgilerle manşet atılması engellenmiş olacaktır. Bunun kaynağı da medya kuruluşları, özellikle dinî konulardaki eksikliklerini gidermek için, atacağı manşetlerde dinî hassasiyetleri göz önüne alarak, mutlaka dinî konularda donanımlı en az İlahiyat Fakültesi mezunu olup, Başkanlıkta, Milli Eğitimde çalışan kişilerden istifade etmelidirler.

2. Diyanet İşleri Başkanlığı'na düşen görevler: Özellikle mübarek gün ve gecelerde, Ramazan ayında, kurban bayramında vatandaş dinî konularda aydınlatmak için, medyanın yararlandığı kişiler Diyanet İşleri Başkanlığı mensupları oluyor. Başkanlıkça bu konuda yetenekli kişilerin illerden tespit edilip, Ankara'da veya İstan-

bul'da profesyonel ekipler tarafından televizyon yayıncılığı konusunda eğitilmelerinde fayda vardır.

3. Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Dairesi Başkanlığına düşen görevler: Gelişen internet teknolojisinin kullanılarak, www.diyamet.gov.tr internet sitesi içinde, <http://vaazlar.diyamet.gov.tr>, <http://vaazirsat.diyamet.gov.tr>, <http://vaazportali.diyamet.gov.tr> isimlerinden biriyle, radyo ve TV konuşmalarının kaynaklarını, yine basında yazılacak olan dinî yazıların kaynakları konusunda kaynak bilgi ve dokümanlar hazırlanmalıdır. Böylece, tüm Türkiye'de Başkanlık mensuplarının aynı dili konuşmaları sağlanmış olur.

4. Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığına düşen görevler: "Kürsüden Öğütler 52 Konuda Vaaz Örnekleri" konulu tek ciltlik kitabın başka vaaz örnekleri ile çoğaltılması ve vaizlerimizin eline Başkanlığımızın gözetim ve denetiminden geçmiş metinlerin ulaştırılmasınının faydalı olacağını düşünüyorum.

5. Diyanet İşleri Başkanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına düşen görevler: Bu konuda Bilgi İşlem Dairesi, teknik alt yapıyı hazırlayıp, vaaz portalı, hitabet portalı gibi Din Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ile koordineli çalışarak, vaizlerimizin istifade edeceği bir kaynağı internet ortamında hazırlamalıdır. Her Cuma konuşan bir vaizimiz, vaaz edeceği konuların dokümanını da yine kendi teşkilâtının internet sitesinde bulmalıdır. Bu portala, Başkanlığımızın merkez ve taşra teşkilâtında görev yapan mensuplarımız, kendi hazırlamış oldukları konuşma metinlerini, vaaz metinlerini tüm meslektaşlarıyla paylaşmış olacaklardır. İnternet sitesinde aynı konuda ancak farklı kişiler tarafından hazırlanmış yüzlerce metin bulma imkânı olacaktır.

6. Dinî Yayınlar Dairesi Başkanlığına düşen görevler: Özellikle piyasada bulunan vaaz ve irşad ağırlıklı kitapların, Din İşleri Yüksek Kurulu ile istişare edilerek, faydalanılabilir olanlarının vaizlerimize, din görevlilerimize tavsiye edilebilecek olanların tespiti konusunda çalışmalar yapmalı, cami kürsülerinde konuşulacak konular yanında, basında yazılacak yazılarda, radyo ve televizyonda konuşulacak konularda vaizlerimize, din görevlilerimize örnek metinlerin hazırlanmasında gayret göstermelidir.

Sonuç

Bugün yazılı ve görsel medyada, Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı yetişmiş görevlileri görmek istiyorsak yapılması gereken, bu konuda kabiliyeti olan kişilerin tespit edilerek, Başkanlıkça uzman kişiler tarafından ve bizzat basın, televizyon ve radyoda görev alan profesyonel kişiler tarafından eğitimden geçirilmesi gerekir. En azından her ilden nüfusuna göre ve mevcut basın yayın organlarının sayısına göre görev alacak kişilerin tespit edilmesi lâzımdır.

Sınırlı dakikalar içinde, muhatapsız olarak stüdyoda gerçekleştirecek konuşmalar, konuşmacı açısından büyük güçlüklerle doludur. Bu sebeple başarılı bir sunuşta bulunabilmek için her şeyden önce mikrofon heyecanını yenmek, ses ve heyecanına hâkim

olmak gerekecektir.

Dinî bilgi ve hitabet konusunda cami kürsülerinde görevlerini ifa eden müftü, müftü yardımcısı, vaiz, müdür, imam-hatip, Kur'an kursu öğreticisi unvanındaki görevlilerimizin ekran karşısında, radyoda, basında verimli olabilmesi ancak kendilerinde var olan bilginin uygun üslûpla yansıtılması halinde, çok güzel programların yapılacağına yürekten inanıyorum.